

Sebaceous adenitis (SA) - en autoimmun hudsjukdom

Lhasa Apso är en av de raser där hudsjukdomen Sebaceous adenitis (SA) förekommer. Det är en ovanlig autoimmun sjukdom som förstör talgkörtlarna i huden. På grund av detta drabbas hunden ofta av sekundära inflammationer som kan ge sår och klåda. Sjukdomen ter sig lite olika beroende på vilken variant av sjukdomen som hunden blivit drabbad av samt vilken ras hunden är. Den går i skov och blir ofta värre efter att hunden blivit utsatt för en stressande situation, vilket ofta är det som utlöser sjukdomen.

Symptomen kan drabba både tikar och hanar och symptomen bryter oftast ut mellan antingen ca 2-3 års ålder eller 7-8, men det finns även fall där sjukdomen brutit ut tidigare eller senare. Det verkar också finnas en variant med ett snabbt händelseförlopp och en där det sker långsammare.

Sjukdomen bryter ofta ut på grund av stress, till exempel vaccinering, dräktighet, öroninflammation, en ny flockmedlem eller annan sjukdom som påverkar immunförsvaret.

Symptom som kan förekomma är:

- Huden blir mjällig
- Feta eller torra skorv eller utslag
- Utslagen sitter ofta längs med ryggraden, kring huvudet och ibland även på tassar
- Huden mörknar
- Förtjockning/förhårdnad av huden
- Håravfall, framförallt så försvinner underullen. Kan vara alltifrån lokala fläckar där pälsen inte växer till att hunden så småningom helt saknar päls
- Hårstråna blir torra och sköra, när pälsen lossnar följer ibland hårrötterna med
- Hunden luktar speciellt, människor beskriver lukten som nötaktig eller jäst liknande
- Hunden kliar och naggar sig

Enda sättet att veta om din hund har SA är att ta ett biopsiprov. Beroende på hur påverkad hunden är görs det antingen med lokalbedövning eller så söver de hunden. Provet skickas sedan till ett speciellt labb som ligger i Tyskland och svaret kommer efter ca 2 veckor. SA kan inte botas, men den kan lindras genom att hålla huden mjuk och hunden så stressfri som det går. Vid behandling pratar man om tre olika delar av behandling:

- Inside - Att hunden får ett foder eller tillskott som innehåller höga nivåer av omegafettsyror, framförallt omega 3 & 6.
- Utsida - Hunden badas med schampo som rengör och återfuktar, tex antiseborreisktschampo eller ett schampo som innehåller salicylsyra. Samt att huden hålls mjuk med antingen fuktgivande sprayer eller oljebad.
- Medicin - Det finns ett ämne som heter Cyklosporin som har visat sig fungera bra på en del hundar med SA.

Alla hundar med SA bör bli behandlade med steg 1 & 2 för att minska risken för sekundära inflammationer samt klåda pga av torr hud. Nummer tre, medicinering, används bara om de första två stegen inte hjälper, alla hundar behöver inte medicineras. Behandlingen av huden är livslång eftersom körtlarna är förstörda och aldrig återfår sin funktion. Prata med din veterinär så får ni tillsammans ta fram en behandlingsplan, om din hund skulle bli drabbad av sjukdomen.

Sjukdomen är vanligast på Storpudel och tidigare trodde man att sjukdomen nedärvdes enkelt recessivt, men nu pratar man mer om antalet skyddande faktorer kontra antalet riskfaktorer. Man kan alltså inte tala om anlagsbärare som vid recessiv nedärvning där det finns en gen som ger sjukdomen, utan hunden har större eller mindre mottaglighet för sjukdomen beroende på hur många skyddande faktorer kontra riskfaktorer hunden har fått.

Risken att en hund ska utveckla sjukdomen ökar när genpoolen är smal, vilket kommer sig av att rasen inte har så mycket variation på generna. Detta beror på så kallade flaskhalsar i aveln, både på grund av händelser (såsom världskrig) och att man använt få avelshundar till många kullar. Flera hundar i samma linje kan få SA, men det betyder ändå inte att det nedärvs utan att hundarna i just den linjen har fler riskfaktorer i sin genpool. Om immunförsvaret då blir ansträngt eller om hunden blir utsatt för en stressande situation kan sjukdomen bryta ut. Sjukdomen finns alltså inte på olika linjer som till exempel PRA, utan den finns i rasen.

Det är alltså flera faktorer som spelar in om en hund får SA eller inte, det man vet är att inavel ökar risken. Så att hålla inavelsgraden så låg som möjligt samt att försöka använda hundar som kommit ifrån andra delar av världen med andra linjer för att öka genvariationen, är det bästa sättet att minska risken för att någon hund i kullen kan få SA. Det hjälper även om vi använder fler av våra svenska hundar i avel för att minska risken att genetiska flaskhalsar uppstår igen.

Alla hudförändringar behöver inte vara SA, men om du misstänker att din hund fått sjukdomen ska du be din veterinär om ett biopsiprov. Kunskapen om SA är bland de flesta veterinärer relativt låg, då sjukdomen är ovanlig, och det finns därför en viss risk att hundar blir felaktigt diagnostiserade med allergi. En hund kan dock vara allergisk samt ha SA, så om behandlingen inte hjälper kan det vara läge att utreda hunden för andra sjukdomar.

Läs mer:

<https://cgejournal.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s40575-015-0026-5>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2412885/>

<http://www.vetfolio.com/dermatology/applied-dermatology-sebaceous-adenitis-in-dogs-compendium>